

מרגליות מדה כנגד מדה

"שכל מידותיו של הקב"ה - מדה כנגד מדה" (סנהדרין דף צ). "במדה שאדם מודד - בה מודדין לו" (סוטה דף ה).

1 |
בס"ד | גיליון 42
שופטים התשפ"א

בפרשה ובדף היוסי מתוך סדרת רב המכר "מדה כנגד מדה" בתנ"ך ובדברי חז"ל

מדה כנגד מדה - סיפור מגדולי ישראל

והנה עתה הולך האיש ומזדקן, וכראותו שמתקרבת שעתו ללכת בדרך כל הארץ, ואין לו בנים לרשת את הונו, החל לבו נוקפו מעמידתו לקראת הדין הגדול והנורא, באין אפילו מי שיאמר 'קדיש' אחריו. לפיכך ביקש לקרוא לפניו את הגה"צ, ששמע רבות על יושרו וגדולתו, והביע בפניו את רצונו לתרום את כל רכושו לצדקה, הן נכסי דניידי והן נכסי דלא נייד, הכל בכל מכל כל: ניחא: שמח ר' חיים, תחלק נא יפה את רכושך למוסדות התורה, בוודאי תוכל להקים ולהחזיק בסכומים אדירים שכאלו כמה וכמה ישיבות קדושות לאורך ימים ושנים. אך עדיין איני מבין, בשביל מה צריכים אותי פה?

בשום אופן לא אחלק עכשיו את ממוני לצדקה! פסק העשיר הקמצן בנחרצות. כל עוד מתהלך אני בין החיים, ברצוני להשאיר את כל עושרי צמוד עמדי, ורק לאחר מאה ועשרים שלי כשאעזוב את העולם ולא אצטרך עוד לכסף, אז יעבור רכושי לצדקה! לפיכך, סיים הגביר, ביקשתי לקרוא אותך לכאן, כדי למנות אותך 'נאמן' ואחראי באפטרופסות על כל החלוקה הגדולה של הממון, ואתה תחלקם למוסדות התורה כראות עיניך! הנה הבאתי לכאן את עורכי הדין שלי שהם מומלחים ומן השורה הראשונה, כדי שיערכו עימנו צוואה מפורטת, שתהא תקפה להעברת כל הרכוש תחת נאמנותך הבלעדית לחלקם לצדקה.

כשהבין ר' חיים הצדיק את גודל השעה, שניתן לחלק כאן מיליונים רבים לצדקה וחסד, חתם ביחד עם העשיר ועורך דינו על שטר הצוואה.

חלפו כמה שנים, והנה הגיעה השמועה שאותו עשיר נסתלק לבית עולמו, והרב נקרא בדחיפות לצאת בטיסה לאמריקה, כדי לטפל בחלוקת הרכוש הענק, כפי שמפורש בשטר הצוואה. זו היתה סיבת נסיעתו לארצות הברית, ואכן הגיע היישר אל טירתו של הגביר כדי להסדיר את חלוקת ההון כבקשתו ורצונו של המנוח. אך מה נדהם לראות שם התאספות של שמונה כמרים מכנסיות ומנזרים שונים שברחבי העיר הגדולה... ועמהם העורך הדין המומחה הראשי [אדווקאט], האחראי על ביצוע הצוואה וחלוקת ההון כמשפט.

ר' חיים נחרד למראה הכמרים הללו עטופי הגלימות השחורות יושבים וממתנינים לקראתו. מה לכם פה ומי לכם פה? שאל בחשש כבד, נענה העורך דין והסביר, שבהיותו מופקד בצוואה בתור 'נאמן' ואחראי בלעדי על חלוקת הרכוש, הרי הוא נדרש עתה לבצע את החלוקה. את זה כבר ידעתי, אמר ר' חיים, הלא לשם כך באתי הנה! אבל מה עניינם של הכמרים הנוצרים הללו למעמד זה? פשוט מאוד, הסביר העורך דין, שמונת הכמרים הללו מחזיקים בשמונה 'כנסיות' שונות כאן ברחבי העיר, והם בכלל 'מוסדות הצדקה' המפורשים בצוואה שלפנינו!

מה פתאום?! נזעק ר' חיים בלב קרוע ומורתח, הלא הנפטר דן היה איש יהודי נאמן, הוא דיבר עמי מפורשות על החלוקה למוסדות התורה, לישיבות הקדושות ולצדקה וחסד! ומה לגויים הללו עם מוסדות תורה וצדקה של יהודים? אך כל צעקותיו נפלו על אוזניים ערלות ואטומות...
(המשך הסיפור וב' סיפורים נוספים בעמוד 3)

מי שלא תורם בחייו, לא זוכה לתרום גם לאחר מותו

"סיפור הרב יעקב משה שפיצר שליט"א, ר"מ מוסדות 'אמרי שפר' הר נוף, תלמיד נאמן לרבו, הגה"צ רבי חיים זייצ'יק זצ"ל, מנכ"י הדעת של ירושלים, ובימי זקנותו היה עומד ומשמש לפניו לסייעו בכל צרכיה כשחזר פעם הגאון מנסיעה דחופה לארצות הברית, ראה תלמידו ר' יעקב משה שהוא חיזור כסיד, ונראה חלוש ומבוהל, הוא חשב להזעיק אליו מיד עזרה. אך הצדיק רבי חיים זייצ'יקער הרגיעו, באומרו, אין צורך, אסביר לך במה העניין, ומדוע הנני נרגש כל כך.

לפני מספר שנים, פתח ר' חיים בסיפורו, הגיע אלי טלפון דחוף ממשרדי מלון 'קינג דייוויד' המפורסם, בו מתארחים אילי הון ושועי עולם, שאחד מן היהודים העשירים הגדולים של אמריקה שהגיע ארצה לכמה ימים, מבקש להיפגש עמי בדחיפות.

מתחילה דחה ר' חיים את ההזמנה בנימוס, מה לי ולעשירי אמריקה? התפלא, גם לאחר שהפצירו בו רבות שיואיל בטובו להגיע לפגישה עם הסוחר העשיר, סירב ר' חיים באומרו שאין לו בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד: - 'עסקים', מאן דכר שמה?

אך לאחר שהבהירו לו שמדובר בתרומה של סכומים אדירים, שבעזרתו ייתרמו לצדקה למוסדות התורה, נענה להזמנה, ויצא בדרכו אל מלון 'המלך דוד'.

בהגיעו אל הטרקלין המפואר שבסלון האורחים, ראה לפליאתו שמדובר אכן ב'פגישת עסקים' שלמה, מסביב לעשיר הנכבד ששקע בנינוחות בכורסתו המרופדת, ישבו כחמשה עורכי דין ממולחים, והציגו בפניו את הענין. התברר, שעשיר זה המתגורר באחת הערים הגדולות של אמריקה, כגודל עושרו כן גודל קמצנותו. בכל פעם שנתבקש למטרת צדקה מסוימת התחמק בתואנה משונה שאיננו מתערב במחלוקת... ונימק את תירוצו בכך, שהיות ועל פי רוב מצויים גופים נוספים של מוסדות צדקה בכל ענין, כדרכם של ישראל קדושים שלכל מטרה של צדקה נפתחים כמה קופות וארגונים, לפיכך המציא לעצמו 'תירוץ' כזה, שכדי שלא להחזיק במחלוקת הרי הוא מושך את ידו לגמרי מן הצדקה...

מרגליות מדה כנגד מדה

"שכל מידותיו של הקב"ה - מדה כנגד מדה" (סנהדרין דף צא). "במדה שאדם מודד - בה מודדין לו" (סוטה דף ח:).

2 |
בס"ד | גיליון 42
שופטים התשפ"א

בפרשה ובדף היומי מתוך סדרת רב המכר "מדה כנגד מדה" בתנ"ך ובדברי חז"ל

פתיחת שיערים בעוה"ב כנגד שמירת שיערים בעוה"ז

דברים ט"ז ח: "שֹׁפְטִים וְשׁוֹטְרִים תִּתֵּן לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ לְשִׁבְטֶיךָ וְשֹׁפְטֵי אֶת הָעָם מִשֹּׁפֵט צְדָק".

בגופו של כל אדם יש כמה שיערים, והם: שער הראות, שער השמע, שער הריח, שער הדיבור, שער האכילה, ועוד. ופסוק זה של "שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך" מלמדנו שצריך האדם לעשות לעצמו דין וחשבון בכל ענייני שעריו, ולכן דיבר הכתוב בלשון יחיד ואמר 'תתן לך', כי כל אחד מעם ישראל מצווה על כך. ואם האדם משגיח ומפקח על שעריו, אינו מבטי במקומות שאסור לו להביט, אינו שומע דברים האסורים לו לשמוע, אינו מריח ריחות אסורים, אינו אוכל מאכלות אסורות וכו', יזכה שיתקיים בו מדה כנגד מדה 'פתחו שערים ויבוא גוי צדיק שומר אמונים' (ישעיה כ"ו ב') ויפתחו לפניו - שערי ש"י עולמות, וכשתעלה הנשמה למקור מחצבתה יפתחו בפניה כל השערים.

(נחל קדומים לחיד"א, בשם רבי חיים ויטאל)

המלמד זכות על אחרים – ילמדו עליו זכות

"שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך כו' ושפטו את העם משפט צדק" (ט"ז ח:). דהנה הקדוש ברוך הוא שופט את כנסת ישראל בבוא יום המשפט בגודל רחמיו וחסדיו, אך צריכין אתערותא דלתתא לעורר את המדה של רחמנות למעלה, ועל ידי מה נתעורר אותו המדה של חסד, כשאנו למטה מתנהגים בחסד ומלמדים זכות על כל איש מישראל לדונן לכף זכות, ואז על ידי זה גם מלמעלה נתעורר אותו המדה, ומלמדין גם עליו וגם על כל זרע ישראל חסדים, ואם כן האדם מעורר בעובדא שלמטה השער העליון לפתוח שער חסד להריק ברכה על כל זרע ישראל.

וזה שכתוב 'שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך', רצה לומר שאתה בעצמך תתקן ותכין המשפט של מעלה על ידי 'שעריך', והוא השערים שלך שאתה עושה ומעורר במעשיך. וזהו 'ושפטו את העם משפט צדק', רצה לומר כל איש ילמד את עצמו להתנהג לשפוט את העם משפט צדק, ללמד צדקה וזכות על כל זרע ישראל, ואז האדם מעורר השער של מעלה, ועל ידי זה יוצא בדין וזכאי במשפט של מעלה, כי במדה שאדם מודד מודדין לו (סוטה דף ח:)."

(קדושת לוי)

מדה כנגד מדה בדף היומי

כל המשתף שם שמים ודבר אחר נעקר מן העולם

סוכה דף מה: (סנהדרין סג:). "... ותניא: כל המשתף שם שמים ודבר אחר נעקר מן העולם, שנאמר: בלתי לה' לבדו! הכי קאמר: ליה אנחנו מודים ולך אנו משבחין, ליה אנחנו מודים, ולך אנו מקלסין".

פירוש: למדנו בבראשית רבה (פרשה ס"ח אות ט'): "ויפגע במקום. ר"ה בשם ר' אמי אמר: מפני מה מכניין שמו של הקב"ה וקוראין אותו מקום? שהוא מקומו של עולם ואין עולמו מקומו, מן מה דכתיב (שמות ל"ג): הנה מקום אתי? הוי הקב"ה מקומו של עולם ואין עולמו מקומו". וע"פ הנ"ל נ"ל בס"ד, המשתף שם שמים ודבר אחר הרי הוא כאילו מוסיף דבר אחר למקומו של הקב"ה, לכן, **מדה כנגד מדה**, נעקר מן העולם, שהוא מקומו של הקב"ה לבדו.

סגולת ברכת האילנות לתקן נשמות המגולגלות בעצים

דברים כ' י"ט: "כי תצור אל עיר גמים רבים להלחם עליה לתפשה לא תשחית את עצה לנדח עליו גרזן כי ממנו תאכל ואתו לא תכרת כי האדם עץ השדה לבא מפניך במצור".

ישתדל וימהר לקיים מצוה זו (ברכת האילנות) בימי ניסן ביתר שאת, ולברך ברכה זו בכוונה עצומה, לתקן את הנשמות המגולגלות בעצי השדה, שיזכו לעלות בהר' ולמצוא מנוחה, ויעלה בדעתו שאפשר שיש בעץ נשמות של מקורביו, המייחלים לחסדיו שיתקנם בברכתו ובתפילתו ויתעורר לתשובה כדי שלא יגרמו לו עוונותיו להתגלגל בדומם, צומח, חי ומדבר.

שאם חס וחלילה יגזר עלינו להתגלגל בעצים, אזי כשם שאנחנו משתדלים לתקן נשמות האחרים, המגולגלים בעצים אלו, כך מן השמים יתנו לנו מדה כנגד מדה וימציאו ל"עץ שלנו", בו תגלגל (חס וחלילה) נשמתנו, יהודים שיברכו על העץ את ברכת האילנות ויתקנו את נשמותינו שלנו המגולגלות בעץ.

(ספר ברכת האילנות)

מרגליות מדה כנגד מדה

"שכל מידותיו של הקב"ה - מדה כנגד מדה" (סנהדרין דף צ.א). "במדה שאדם מודד - בה מודדין לו" (סוטה דף ח.א)

בפרשה ובדף היומי מתוך סדרת רב המכר "מדה כנגד מדה" בתנ"ך ובדברי חז"ל

טעם להריגה בחנק ובמיוחד גבי זקן ממרא

דברים י"ז ב': "והאיש אשר יעשה בזדון לבלתי שמע אל הפה העמד לשרת שם את ה' אלקיך או אל השפט ומת האיש ההוא ובערת הרע מישראל".

זקן ממרא הוא חכם מחכמי ישראל שבאה לו מחלוקת בדיון מן הדינים עם בית דין הגדול, ולא חזר לדבריהם אלא חלק עליהם והורה לעשות שלא כהוראתם ומיתתו בחנק.

"והנה אפשר לומר דמשום הכי מיתתו בחנק דייקא, דהנה בשאר מיתות בית דין גם בעת שעוסקין להרוג את המתחייב עדיין מוציא המומת רוח חיים והבלים מקרבו עד שתצא נפשו, משא"כ החנק תיכף בהתחלת התעסקות סותמין את גרונו ומפרידין בין כלי הדעת שבמוחו ובין הגרון כלי הדבור, להורות שהדעת הרע אסור במשהו, ושהייה אסורה לדעת הרע שיהיה בישראל ח"ו כרגע, הבן הענין.

כל זה אינני כותב רק במצות חנק הניתן לזקן ממרא שמבואר בתורה הטעם (לדעת) ובערת הרע מישראל, אבל בשאר הנחנקין אינו מבואר שום טעם בתורה ויוצאין בזולת כוונת טעם. אבל ודאי מהראוי לכל אדם לבקש טעמים בכל משפטי התורה כפי שכלו. ואחשוב לדעתי טעם למצות חנק למתחייב בה, כי יודע הש"י שפגם האיש ההוא תלוי בה' תתאה שנקראת דבור (ועתה יגדל נא כח א-דני כאשר דברת (במדבר י"ד ז'), דבר"ת הוא מספר מילוי שם אדני"י כזה ל"ף ל"ת ו"ן ו"ד) כי הו' נקרא קול וה' אחרונה דבור, ע"כ מיתתו לסתום ממנו תיכף כלי הדבור שתיכף סותמין את גרונו ע"י הסודרין וע"ז יתוקן הפגם בקבלת העונש מדה כנגד מדה".

(דרך פקודיך מצות עשה מ"ח חלק המחשבה)

"ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו"

דברים י"ט ט"ז-כ"א: "כי יקום עד חָמָס בְּאִישׁ לְעֲנוֹת בּוֹ סָרָה: וְעָמְדוּ שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר לָהֶם הָרִיב לִפְנֵי ה' לִפְנֵי הַפְּהִינִים וְהַשְּׁפָטִים אֲשֶׁר יִהְיוּ בְיָמֵים הָהֵם: וְדָרְשׁוּ הַשְּׁפָטִים הַיָּטִב וְהַנָּהָה עַד שֶׁיִּשְׁקַר עַד שֶׁיִּשְׁקַר עֲנָה בְּאָחִיו: וְעִשִּׂיתֶם לוֹ כְּאֲשֶׁר זָמַם לַאֲחִיו וּבְעֵרַת הָרַע מִקִּרְבּוֹ: וְהִנְשִׂאֲרִים יִשְׁמְעוּ וְיִרְאוּ וְלֹא יִסְפוּ לַעֲשׂוֹת עוֹד כִּדְבַר הָרַע הַזֶּה בְּקִרְבְּךָ: וְלֹא תַחֲסֹס עֵינֶיךָ נֶפֶשׁ בְּנֶפֶשׁ עַיִן בְּעַיִן שׁוֹן בְּשׁוֹן יָד בְּיָד רֶגֶל בְּרֶגֶל".

מדוע מתעוורים ע"י לקיחת שוחד

דברים ט"ז ט': "לא תטה משפט לא תכיר פנים ולא תקח שחד כי השחד יעור עיני חקמים ויסלף דברי צדיקים".

בבראשית רבה (פרשה ס"ה ז'): "ר' יצחק פתח (שמות כ"ג ח'): ושוחד לא תקח וגו', אמר ר"י: ומה אם מי שנטל שוחד ממי שהיה חייב לו כהו עיניו, הלוקח שוחד ממי שאינו חייב לו עאכ"ו, ויהי כי זקן יצחק וגו'".

הרוצה לקחת שוחד עושה כן לאחר שמתפתה מראיית עיניו, ולכן מדה כנגד מדה, יאבד את מאור עיניו.

(אזנים לתורה)

המשחית נשחת

דברים כ' י"ט: "כי תצור אל עיר ימים רבים להלחם עליה לתפשטה לא תשחית את עצה לגדח עליו גרזן כי ממנו תאכל ואתו לא תכרת כי האדם עץ השדה לבא מפניך במצור".

"...שורש המצוה ידוע, שהוא כדי ללמד נפשנו לאהוב הטוב והתועלת ולהדבק בו, ומתוך כך תדבק בנו הטובה ונרחיק מכל דבר רע ומכל דבר השחתה, וזהו דרך החסידים ואנשי מעשה אוהבים שלום ושמחים בטוב הבריות ומקרבים אותן לתורה, ולא יאבדו אפילו גרגר של חרדל בעולם, ויצר עליהם בכל אבדון והשחתה שיראו, ואם יוכלו להציל יצילו כל דבר מהשחית בכל כחם, ולא כן הרשעים אחיהם של מזיקין שמחים בהשחתת עולם והמה משחיתים, במדה שאדם מודד בה מודדין לו, כלומר בה הוא נדבק לעולם, וכענין שכתוב (משלי י"ז ה'), שמח לאד לא ינקה רע, והחפץ בטוב ושמח בו נפשו בטוב תלין לעולם, זה ידוע ומפורסם".

(ספר החינוך מצוה תקכ"ט)

הזרוע, הלחיים והקיבה מתנות לכהן כנגד מעשה פינחס

דברים י"ח ג': "וְהָיָה יְהוָה מִשְׁפַּט הַפְּהִינִים מֵאֵת הָעָם מֵאֵת זְבַחֵי הַזֶּבַח אִם שׁוֹר אִם שֶׂה וְנָתַן לַפֶּה הַזֶּרַע וְהַלְחִיִּים וְהַקִּבָּה".

"טעם מתנה זו לכהן הזרוע והלחיים מפורש בפרקי דרבי אליעזר (פרק מ"ז, מדה כנגד מדה על כל מה שעשה פינחס במעשה זמרי), אמנם נראה עוד, דכיוון דזמרי היה קשור עם כזבי בשעת תשמיש זרועותיו עם זרועותיה דרך חיבוק, ולחיים בלחיים עמה דרך נישוק, ובא פינחס ומנעם על ידי שדקרים, דכתיב (במדבר כ"ה ח') "וידקור את שניהם את איש ישראל ואת האשה אל קבתה ותעצר המגיפה" והושיע את ישראל, לכן בדיון הוא שיטול הזרוע והלחיים והקיבה".

(מעיל צדקה אות תתפ"ט)

מרגליות מדה כנגד מדה

"שכל מידותיו של הקב"ה - מדה כנגד מדה" (סנהדרין דף צ.א). "במדה שאדם מודד - בה מודדין לו" (סוטה דף ח.א)

בפרשה ובדף היומי מתוך סדרת רב המכר "מדה כנגד מדה" בתנ"ך ובדברי חז"ל

מדה כנגד מדה - סיפורים מגדולי ישראל

הפוחז שאמר לגר"א וסרמן הי"ד זצ"ל: "בלי ידיים!"

דברים י"ט כ"א: "ולא תחוס עיניך... יד ביד..."

מעשה שהיה כך היה, קבוצה של צעירים פורקי עול ונעלבו מתוכחתו של בחור בישיבת ברנוביץ שהוכיחם על התנהגותם, כמה בריונים מביניהם נכנסו באמצע הלימוד לביהמ"ד, והסתובבו בחוצפה בין הספסלים בחפשמ אחר הבחור שחטא להם. באותה השעה ישבו בביהמ"ד כשלוש מאות בני תורה שלא הרימו יד מימיהם על מישו, הורגשה אורית ערב פרעות.

והנה לפתע נכנס ר' אלחנן וסרמן הי"ד זצ"ל ולמראה הבריונים ניגש אליהם באומץ להוציאם החוצה, אחד הבריונים ניסה להדוף אוחו במכת יד והטיח בחוצפה "בלי ידיים", אולם ר' אלחנן השיבו מיד "אתה בלי ידיים", כשהוא נותן בחבורה עיניים מרתיעות, והמה נסוגים מפני מבטו ועוזבים כהרף עין את המקום.

לא חלפו רגעים רבים וקול הברה התפשט בעיר והחריד את כל השומע, הצעיר שהתחצף לקה בשיתוק בשתי ידיו. אך יצאו מפיו של ר' אלחנן המילים "בלי ידיים", נשאר הפוחז כמו נטול ידיים!

(אור אלחנן ח"א עמוד קפ"ג, הובא בספר "הטבע הרוחני" עמוד כ"ב)

מה קרה למי שרצח את רבי שלמה גבירול ז"ל

דברים כ' י"ט: "כי תצור אל עיר ימים רבים להלחם עליה לתפשה לא תשחית את עצה לנחם עלי גרונך כי ממנו תאכל ואתו לא תכרת כי האדם עץ השדה לבא מפניך במצור".

"... וכדמצינו בגדול הדור אחד הנקרא ר' שלמה גבירול ז"ל, שהיה בקי בחכמת הקבלה ובדקדוק וחיבר הרבה פיוטים, מרוב חכמתו נתקנאו בו שונאי ישראל וארב עליו ישמעאל אחד והרגו וקברו בגן שלו אצל תאנה, והתאנה חנטה פניה קודם זמנה ועשתה פירות תאנים גדולים ויפים מאד, ויתמהו כל יושבי העיר. והדבר בא אל מלך ישמעאלי, וירא המלך הפירות ויתמה וישלח המלך אחר הישמעאלי הנ"ל, ושאל אותו איך התחכם לעשות פעולה לבשל הפירות קודם זמנם, ומרוב הפחד לא יכול הישמעאל להשיב אל המלך כי היתה הסיבה מאת ה', והיה מצווה המלך לייסר אותו בייסורים קשים ומרים עד שהוכרח הישמעאלי להודות, והודה שמאותו היום שהרג את היהודי רבי שלמה גבירול, התחיל האילן לעשות פירות קודם זמנו. וציווה המלך לתלות את הישמעאלי הרוצח על אותו האילן".

(קב הישר פרק פ"ו)

(המשך הסיפור מעמוד 1)

לצערו וכאבו הגדול גילה שאותו 'עורך דין' ממולח, שהיה גוי רשע, הכניס בעורמה בשטר הצוואה מילה אחת! שבעזרתה הצליח לכוון את כל תרומת הענק עבור אלו הכמרים הנוצרים...

כאשר הצוואה נערכה באנגלית, ובשורה המפרטת את יעד החלוקה שירבב עורך הדין מילה אחת: מוסדות "הבייבל" שבתרגום פשוט הכוונה אל 'מוסדות התנ"ך', [הנקרא באנגלית בייבל], אבל בעורמה משפטית היטה העורך דין את הכוונה לכנסיות הנצרות המשתמשות בספרי 'בייבל' שתרגמו ובלבלו באפיקורסות נוראה חלקים שונים מן התנ"ך, ובכפירתם יצרו 'ברית חדשה' של 'בייבל' ובלבלו גדול רחמנא ליצלן, עפרא לפומייהו.

ר' חיים הצדיק ניסה בכל כוחו לשנות את הגזירה הקשה, וטען בלהט שברור ופשוט שכוונת העשיר היהודי היתה למוסדות יהודיים, ולא של גויים כופרים. אך העורך דין הממולח הוציא ברשעותו צו מוכן מבית המשפט, שכבר הקדים וברר את הענין מראש, ובו נגזר שההון כולו צריך להתחלק בין הכנסיות השונות שבעיר, כך שלא נשאר בשביל מצות הצדקה אף לא פרוטה אחת!

כשראה זאת ר' חיים התכרכמו פניו מרוב צער וכאב לב, על הפסד עצום זה לשיבות הקדושות, ועל הפסדו הרוחני העצום של אותו יהודי אומלל, שכל הונו נעלם כעורבא פרח, ולא זכה לקיים המצוה, הוא נשא רגליו וברח משם היישר חזרה אל ביתו שבירושלים. על כך מצטער אני מאוד, סיים רבי חיים את סיפורו לתלמידו הנאמן, לבי מלא כאב נורא, על שלא זכה אותו יהודי במצות הצדקה כלום! הרי ביקשתי ממנו מאוד שיחלק הוא בעצמו את הונו לצדקה בחיי חיותו, והוא התעקש לשמור את ממונו קרוב לליבו עד יום מותו! ובכך הפסיד מצוה עצומה של החזקת מוסדות תורתנו הקדושה, שהיתה יכולה לזכותו בשכר מופלג ולחיי בצח. כאשר הכתוב מעיד בה (משלי ג' ח'): "עץ חיים היא למחזיקים בה, ותומכיה מאושר!"

והוסיף רבי חיים ופירש, מדוע לא זכה אותו עשיר לקיים מצוה מופלאה זו?

מחמת שכל ימי חייו משך את ידו מן הצדקה, ורק 'תירץ' זאת בתואנה של התרחקות ממחלוקת כביכול... ורק עתה לפני מותו, כראותו שבין כך כבר לא יוכל עוד ליהנות מממונו, כי לא ירד אחריו כבודו, והרי הוא נכנס אלי קברו אף בלא פרוטה אחת... רצה 'להרוויח' לכל הפחות שיעשה צדקה מהונו. אך משמים מנעו זאת בעדו, והלך כל כספו אל הכמרים והנזירים הנוכרים, וכך איבד, להוותו, את אותה מצוה יקרה של הצדקה!"

(ווי העמודים תמוז התש"פ עמוד ק"ז)

לרפואה שלמה: בן ציון בן חיה

הנצחות, הקדשות ופרטים על הספרים 054-251-0336 קו אמריקאי: 646-340-5403

דוא"ל ap@torah24-7.com אתר <https://torah24-7.com/SEFORIM-HEBREW/>

